

OBSAH/CONTENTS:

Panel 1

Archivy bezpečnostních složek v zemích střední a východní Evropy The archives of security forces in Central and Eastern European countries

- VIRGILIU TARAU (Romania, Collegium of the National Council for the Study of the Securitate Archives) ▶ **The saga of the Securitate state archive** 11
- SVĚTLANA PTÁČNÍKOVÁ (Czech Republic, ABS) ▶ **Archiv bezpečnostních složek a dokumenty o spolupráci StB a KGB – možnosti bádání (The Security Forces Archive and documents on cooperation between the StB and KGB – potential research)** 17
- LADISLAV BUKOVŠZKY (Czech Republic, ABS) ▶ **Ochrana sovietských vojsk a sovietských vojenských objektů (The protection of Soviet troops and Soviet military facilities)** 25

Panel 2

Utváření bezpečnostních aparátů sovětských satelitů po 2. světové válce The establishment of the security apparatus in Soviet satellite states after World War II

- JORDAN BAEV (Bulgaria, Bulgarian Inter-University Cold War Research Group)
▶ **MGB/KGB cooperation with Bulgarian intelligence and security services 1944–1989** 37
- CLAUDIU SECASIU (Romania, Collegium of the National Council for the Study of the Securitate Archives) ▶ **Soviet intelligence activities in Romania in the years 1944–1947** 51
- LJUBA DORNIK ŠUBELJ (Slovenia, Archives of the Republic of Slovenia) ▶ **The influence of the NKVD on the establishment of an intelligence and counterintelligence organisation in Slovenia and Yugoslavia** 55
- VLADIMÍR BYSTROV (Czech Republic) ▶ **Aktivita zvláštních oddílů Lidového komisariátu vnitra SSSR (The activity of special units of the USSR's People's Commissariat for Internal Affairs)** 65

JANSONS RITVARS (Latvia, State Archives of Latvia) ▶ Činnost kontrarozvědky tajné služby Lotyšské sovětské socialistické republiky v letech 1945–1991. (The counterespionage activities of security institutions in the Latvian Soviet Socialist Republic in the years 1945–1991)	75
---	----

ANNA GEIFMAN (USA, Boston University) ▶ When terrorists come to power: from underground combat to Cheka-NKVD rule	81
---	----

VÍTĚZSLAV SOMMER (Czech Republic, ÚSTR) ▶ Druhý život F. E. Dzeržinského. Zakladatelská osobnost sovětského bezpečnostního aparátu jako postava stalinské mytologie (The second life of Felix Dzerzhinsky. The founding father of the Soviet security apparatus as a figure of Stalinist mythology)	93
---	----

Panel 3

Střední a východní Evropa jako východisko k zpravodajskému pronikání na Západ Central and Eastern Europe as a starting point for intelligence infiltration into Western societies

JAMES G. CONNELL Jr., Ph.D., and SVETLANA SHEVCHENKO (USA, US Dept. of Defence Prisoner of War/Missing Personnel Office) ▶ The role of archival holdings of the security forces of Russia and the Soviet Union in trying to account for United States prisoners of war and missing personnel in the Cold War	107
--	-----

PROKOPTOMEK (Czech Republic, VHÚ) ▶ Spolupráce KGB a StB proti Rádiu Svobodná Evropa (KGB and StB cooperation against Radio Free Europe)	113
--	-----

EUGENIE TRÜTZSCHLER-FÜGNER (Germany, Thüringer Landtag) ▶ Akce Nikola: postup a cíle získávání emigrantů pro potřeby Státní bezpečnosti (Operation Nikola: the process and objectives of obtaining émigrés for State Security purposes)	121
---	-----

PAVEL ŽÁČEK (Czech Republic, ÚSTR) ▶ Sovětská pomoc při organizaci služby zvláštního určení (Soviet assistance during the organisation of the special purposes service)	133
---	-----

Panel 4

Průběh rozvoje spolupráce NKVD/KGB se satelitními tajnými službami The development of cooperation between the NKVD/KGB and satellite intelligence services

- WLADYSŁAW BULHAK (Poland, Institute of National Remembrance), ANDRZEJ PACZKOWSKI (Poland, Institute of Political Studies of the Polish Academy of Sciences) ▶ **Soviet friends: relations between the Soviet and Polish security services in the years 1944–1990, as exemplified by intelligence issues** 147
- PAUL MADDRELL (UK, Aberystwyth University) ▶ **The Stasi, the KGB and the German Democratic Republic's security and intelligence policy in the years 1953–1957** 163
- MARTIN SLÁVIK (Czech Republic, ÚSTR) ▶ **Spolupráce rozvědky StB a KGB v oblasti aktivních opatření (Cooperation between the StB and the KGB in the area of active measures)** 175
- JAN MICHL (Czech Republic, ÚSTR) ▶ **Osmnáct let v čele kontrarozvědky. Josef Stavinoha, náčelník VKR 1953–1971 (Head of counter-intelligence for 18 years: Josef Stavinoha, chief of the VKR from 1953 to 1971)** 185

Panel 5

Operace komunistických tajných služeb, vzájemná kooperace řízená KGB The operations of communist intelligence services, joint operations managed by the KGB

- KOSTADIN GROZEV (Bulgaria, Sofia University) ▶ **Bulgarian State Security and its monitoring of US and British diplomats in Sofia in the Cold War years (1945–1989)** 193
- VLADIMÍR VARINSKÝ (Slovakia, Faculty of Humanities, Matej Bel University, Banská Bystrica) ▶ **The anti-communist activities of the exiled White Legion and its implementation by the State Security agency in Slovakia** 203
- MICHAL ŠMIGEL (Slovakia, Katedra historie FHV UMB v Banskej Bystrici / Department of History, Faculty of Humanities, Matej Bel University, Banská Bystrica) ▶ **V boji s banderovci na Slovensku (1945–1947): aktivity československých bezpečnostních složek proti UPA – spolupráce s Polskem a SSSR** 217

RICHARD CUMMINGS (USA, RFE) ▶ KGB-controlled intelligence operations against Radio Free Europe/Radio Liberty	227
JAN PEŠEK (Slovakia, HU SAV) ▶ Ofenziva Státní bezpečnosti proti francouzskému generálnímu konzulátu v Bratislavě v letech 1949–1951 a její důsledky (The State Security agency's offensive against the French General Consulate in Bratislava in 1949-1951 and its consequences)	245
MICHAL MIKLOVIČ (Slovakia, ÚPN /Nation's Memory Institute) ▶ Index nenadálého napadení. Československá verze KGB operace VRJAN (Index of Sudden Attack. The Czechoslovak version of the KGB's VRYAN operation)	255
JAN KALOUS (Czech Republic, Vysoká škola politických a společenských věd Kolin / College of Political and Social Science) ▶ Spolupráce KGB a StB při pronikání do ruské emigrantské organizace NTS (Cooperation between the KGB and StB in the infiltration of the NTS Russian emigration organisation)	263

Summaries..... 277

Redakční poznámka

U českých příspěvků v tomto sborníku byly v souladu se současnými jazykovými normami provedeny jen nejnnutnější opravy, aby nebyl narušen projev jednotlivých autorů. V anglických textech byly provedeny nutné stylistické a gramatické úpravy.

Editor's note

Although all the papers have undergone some minor stylistic and grammatical emendations for the anthology, and every effort has been made to ensure the overall formal consistency of this publication, the authors' individual contributions are more or less faithful representations of the works they presented at the conference.